

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Secundus, Siue Exempla, In Septem Capitalium Vitiarum
Detestationem, Per Quadragesimam, Anno M. DC. XLVI. narrata

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

§. 20. Remedia contra iram.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48186](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48186)

premit instans à tergo vindicta. Postquam igitur ex oppido euasere, proximum fuit, ut varia sibi latibula quarerent. Alij diuersos maris portus petierunt; alij, apud fideliores amicos, sperarunt se consecuturos securitatem. Sed mali principij malus est finis. Illi, beneficio interiecti maris, supplicio, non exilio, se subdixerunt; isti, tam horribilis carnificinæ rumore vulgato, perquisiti, pleriq; reperti, atque è latibus extracti, in vincula dati, tormentis examinati, supplicijs meritis affecti, membratimque pœna talionis dearruati concisiq; sunt. Abscisæ manus & præfecti pedes eorum, in tabula, quam intrantes oppidum, in turri supra portam, intuentur, suffixi, hominum oculis, in facinoris puniti exemplum, exponuntur, ut documentum omnium sint; & qui vini noluerunt prodesse, morte certè eorum Respublica utatur.

Exposui & ego hanc historiam, in exemplum, in quo, quid ira possit, graphicè demonstratur. Neque enim tantùm effrenes lingua, ora incustodita, contumelia, probra, verbera, & alia eiusmodi sunt iræ fructus; sed etiam, ut S. Basilus ait: ob iram, ensis acuitur, mors homini ex homine venit; non eis senectus venerabilis, non vita virtus, non generis propinquitas, non parentes. Quin & maximum se in malum sapius conijciunt, & studio vindicandi seipsos negligunt. Nam & omni fera venenata impudentius ruunt; nec prius desistunt, quàm magno & intolerabili malo animum exatiarint. Membrorum mutilationes, vulnera, mortes, præmium pugna ferunt. Sicut tulerunt isti, qui, quod alijs fecerunt, passi sunt. Nam membratim concisi, in sublimi tabula pependunt, & sole adusti, ob altitudinem turris, inscijs tragœdiæ illius, visi sunt esse vespertiones. Veri sanè vespertiones, quia vespere, immo nocte vsi sunt, ut in alienas aedes & neces inuolarent. At quid cum vespertilionibus hos comparo? qui feritate atque immanitate superant leopardos? Homine, dum in recto animi habitu est, nihil est mitius; cum irâ vincitur, nihil crudelius, infestius nihil. Homo in adiutorium mutuum generatus est: ira in exitium. Hic congregari vult, illa discedere: hic prodesse, illa nocere: hic etiam ignotis succurrere, illa etiam charissimos petere: hic aliorum commodis vel impendere se paratus est: ira in periculum, dummodo deducat, descendere; immo descendere in omnem barbariem ac furorem; adeo ut nemo tam humilis sit, qui pœnam vel summi hominis sperare

XX.
REMEDIA
CONTRA
IRAM.

S. Basil. hom.
10. de ira.

Vide Plutar-
chi libellum
de cohibenda
ira.

Senec. lib. 1.
de ira c. 5.

Athenæ l. 12.
dipnos, c. 19.

Venerab. Beda
lib. 2. super
Parab.

Maxim. ferm.
19.

Ephes. 4. 26.
S. Augustin.
ep. 100 ad
Profuturam.

non audeat. ad nocendum enim potens est, quisquis non amplius timet, præ ira, ne sibi noceatur; quæ ita perturbat, ut iratus quæ noceat tantum, non quæ caueat, aspiciat. Quin superat belluam, qui furore efferatur; ut olim videre fuit, in Locrensisibus, qui iniuria publica affecti, de vxore & liberis Dionysij iunioris atrocissime se se vindicauerunt. Etenim cum, miris modis, in eos sæuissent, tandem contumeliarum numero fatigati magis, quam satiati, acubus intra ungues & carnem digitorum insertis dirissimo puncturatum cruciatu, eos interemerunt. Postea, conscissa minutatim carne, & ossibus occisorum in mortario contusis, eos omnes Diris deuouerunt, qui non aliquid inde gustauissent. Quidquid supererat, in pistrinum tulerunt, ut molis obrutum, ab ijs, qui fruges molebant, deuoraretur. Vides rabiem carniuorarum belluarum? Sat nobis causæ esset, ad iræ detestationem, quod ex homine bestiam faciat; fat ut citò atque in principijs suis extingatur, antè, quàm indomita fiat, sicut incendium, quod leui tactu potest impediri, si incintilla sopiatur. Quia *hac est natura ira: ait Venerabilis Beda, ut dilata languescat, & pereat: prolata verò magis ac magis conflagret.* Nempe quemadmodum nauis ventis agitata Ponto submergitur, nisi eam gubernator, sua industria, regat; sic iracundia hominem, ad deterrima quæque rapit, nisi ei ratio frenum inijciat ac moderetur. Sapiens est igitur præceptum, ut si ira subito nobis erumpit, non satis vigilantibus, saltem eam diutius fouere, ac retinere caueamus. Rectè ex Euripide tradidit Maximus monachus: sicut corpus nostrum mortale est: sic conuenire, ut iram habeat mortalem is, qui temperantia uti nouerit. Hinc Apostolus scripsit: *Sol non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare diabolo.* Et S. Augustinus ait: *Subrepat, dum nulli irascenti ira sua videtur iniusta: ita enim inueterascens ira fit odium, dum quasi iusti doloris admixta dulcedo diutius eam in vase detinet, donec totum acescat, vasq; corrumpat. Quapropter multò melius nec iuste cuiquam irascimur, quàm velut iuste irascendo in alicuius odium ira occulta facilitate dilabimur. In recipiendis enim hospitibus ignotis, ista solemus dicere, multò esse melius, malum hominem perpeti, quàm forsitan per ignorantiam excludi bonum, dum cauemus, ne recipiatur malus. Sed in affectibus animi contra est. Nam incomparabiliter salubrius est, etiam ira iniuste pulsanti non aperire penetrale cordis,*

le cordis, quam admittere non facile reſſuram, & peruenturam de ſurculo ad trabem. Audet quippe impudenter etiam crefcere citius, quam putatur. Non enim erubeſcit in tenebris, cum ſuper eam ſol occiderit. Et memoria quò diuturnior, eò firmior eſt iniuriarum. Hinc Juſtinianus à Leone regno motus & naribus truncatus, recepto imperio, quoties defluentis rheumatis guttam manu deterſit, toties aliquem ex ijs, qui partes aduerſarij, contra illum, ſecuti fuerant, præcepit iugulari. In vultu habuit læſionis monimentum, ea de cauſa non potuit offenſæ obliuiſci. Quid fieret, ſi Chriſtus ita nobiſcum ageret, qui manibus pedibuſque & ipſi etiam pectori ſuo identidem videt inſcriptas cicatrices? & quidem noſtra immanitate inſcriptas?

PARS QUARTA.

ON inſcitè veteres finxerunt tres Furias, tortis anguibus, crinium loco, incinctas,

*Eumenides, quibus anguineo redimita capillo
Frons expirantis præportat pectoris iras.*

ſiquidem è crinibus, de cauda equina, aut cæſarie anus abruptis, vel lapſis, aiunt, angues, aut anguillas naſci, ſi in aquam ſtagnantem iniſciantur, ac ſublime putreſcentes intumeſcant. Sed multò veriùs hæc moribus accommodantur. Quippe, etiam in diuinis litteris, capilli ſignificant hominum cogitationes, quæ iratæ ſi perſiſtant, in ſerpentes degenerant, & virulenta conſilia ſolent generare. Eiufcemodæ conſilia oſtendimus, in exemplis ſatis truculentis, in quibus vtrique facem ſanguine madefactam, fluidoque cruore ſubentem pallam geſtat Erinnyſ, quam:

Luſtus comitatur euntem,

Et paſor, & terror, trepidoque inſania vultu.

Sunt enim irâ flagrantes terribiles; vulnera & mortes ferunt, & in totas ſæpe familias, immo in ſuam gentè luſcũ inferunt. Quemadmodum Cambyeſ fertur furijſ incenſus vniuerſam prope familiã deleuiſſe. Qua de cauſa metuuntur. Sed metuuntur ab ijs, qui in Chriſti ſchola nondum didicerunt vitam contemnere. Chriſtus aliter docuit, cum dixit: *Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non poſſunt occidere: ſed potiùs timete eum, qui poteſt & animam, & corpus perdere in gehennam.* Certè multò æquius eſt, hunc

V 2

timere;

XXI
IRATUS FURIAS SIMILIS;
Catull. de nupt. Peleï & Thet.

Quid. lib. 4.
Metam.

Herodot. in Thalia.

Matth. 10. 28.